

**ANALIZA REZULTATA ISTRAŽIVANJA PRIVREDNOG SEKTORA O
USLOVIMA POSLOVANJA, KVALITETU KOMUNALNIH USLUGA I
POTREBA ZA RADNOM SNAGOM**

Kotor Varoš, juli 2023.godine

Sadržaj

1.Uvod.....	3
1.1.Svrha istraživanja	3
1.2.Metodologija.....	3
1.3.Osnovne informacije o anketiranim preduzećima.....	4
2. Stavovi privrednih subjekata o uslovima poslovanja privrednih subjekata.....	4
2.1. "Vaše mišljenje o Kotor Varošu kao mjestu za poslovanje"	4
2.2. Broj zaposlenih radnika.....	5
2.3. "Šta smatrate pozitivnim okolnostima za poslovanje u Kotor Varošu"	6
2.4."Šta smatrate negativnim okolnostima za poslovanje u Kotor Varošu"	6
2.5. "Kako komunicirate sa opštinskom upravom"	7
2.6."Koji oblici komunikacije bi bili poželjni"	7
2.7."Kakav uticaj na Vaše poslovanje imaju sledeći faktori i procedure"	8
2.8."Da li ste koristili neke vrste podsticaja u privredi"	10
2.9." Koje bi aktivnosti trebala učiniti opština Kotor Varoš na unapređenju privrednog ambijenta	10
2.10. "Kako ocjenjujete kvalitet sledećih javnih usluga"	10
3.Kvalitet komunalnih usluga.....	11
3.1. "O uslugama i cijenama komunalnih usluga najčešće se informišem"	11
3.2. "Kako ocjenjujete dostupnost informacija o komunalnim uslugama"	12
3.3. "Kako ocjenjujete zadovoljstvo komunalnim uslugama"	13
4. Potreba za radnom snagom.....	14
4.1"Podaci o stručnim znanjima i vještinama Vaših zaposlenih?"	14
4.2.Plan zapošljavanja.....	14
5.Zaključak	15

1.Uvod

Istraživanje privrednog sektora o uslovima poslovanja, dostupnosti i kvalitetu komunalnih usluga i potrebama za radnom snagom u opštini Kotor Varoš provedeno je u mjesecu junu i julu 2023. godine s ciljem da se dođe do kvalitativnih i kvantitativnih informacija o poslovnoj klimi na području opštine Kotor Varoš. Istraživanje o zadovoljstvu privatnog sektora svake godine provodi Odjeljenje za privredu opštine Kotor Varoš. Pored toga, cilj istraživanja je bio i dobijanje informacija o budućim planovima privrednih subjekata i preduzetnika u smislu novog zapošljavanja kao i stepen zadovoljstva komunalnim i drugim javnim uslugama. Stavke u upitniku koje su korištene u svrhu istraživanja obuhvatale su stavove privrednika i preduzetnika o uslovima za poslovanje na lokalnom i republičkom nivou, kvalitetu komunalnih i drugih javnih usluga i podatke o radnoj snazi na području opštine.

1.1.Svrha istraživanja

Opština Kotor Varoš je 2017 godine dobila BFC SEE certifikat (Business Friendly Certificate South East Europe) što znači da je opština sa povoljnim poslovnim okruženjem u Jugoistočnoj Evropi. U cilju zadržavanja ovog značajnog certifikata opština ima namjeru da unaprijedi svoj radi i usluge koje pruža privrednom sektoru, kako bi zadržala postojeće i privukla nove investitore. Najveći naglasak je upravo na postojećim investitorima koji već posluju na području opštine Kotor Varoš kako bi oni bili u stanju da unaprijede svoje poslovanje i omoguće stvaranje novih radnih mjesta što bi u konačnici rezultiralo povećavanjem zapošljavanja lokalnog stanovništva.

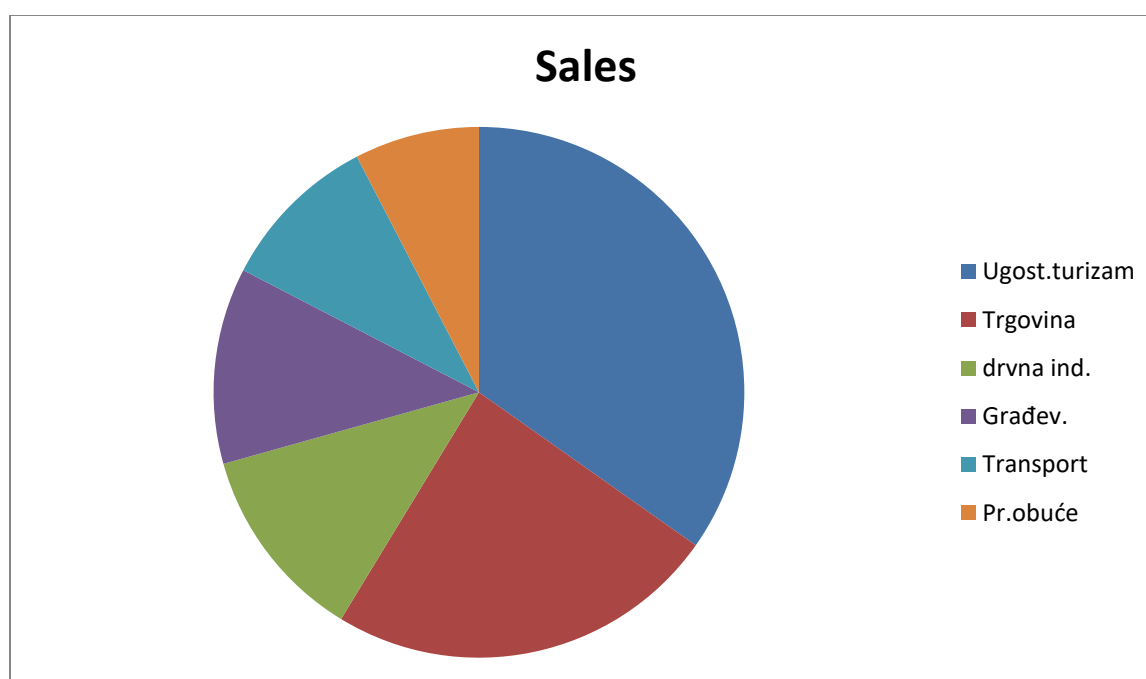
1.2.Metodologija

U svrhu ovog istraživanja pripremljen je anketni upitnik koji su sastavili zaposleni u Odjeljenju za privredu opštine Kotor Varoš. Anketni upitnici su dostavljeni privrednicima u toku mjeseca juna i jula 2023.godine lično prilikom terenske posjete kao i elektronskim putem. Anketom je obuhvaćeno 45 privrednih subjekata . Imajući u vidu da su ovim istraživanjem obuhvaćeni privredni subjekti iz svih privrednih djelatnosti koji posluju na području opštine Kotor Varošmožemo konstatovati da su dobijeni podaci dovoljno relevantni za opšti utisak o stavovima preduzeća i poslovnoj klimi u opštini Kotor Varoš. Podaci u istraživanju su predstavljeni broičano, procentualno i grafički u zavisnosti od složenosti pitanja odnosno odgovora ispitanika. Procenti u analizi su računati u odnosu na ukupan broj od 44 ispitanika , koji su popunili anketni upitnik. Analiza se sastoji iz tri dijela tj. stavova privrednih subjekata vezano za uslove poslovanja, kvalitet komunalnih usluga i potrebe za radnom snagom.

1.3.Osnovne informacije o anketiranim preduzećima

Najveći broj ispitanika je iz sektora hotelijersko –turističke djelatnosti (14), zatim iz sektora trgovine 10 ispitanika, iz sektora drvene industrije i građevinarstva po 5, 4 ispitanika je iz sektora transporta i skladištenja roba, 3 ispitanika iz sektora proizvodnje obuće i tekstila, 2 iz metalnog sektora. Ostale djelatnosti u uzorku su zastupljene u broju 11, a odnose se na pekare, hidrocentrale, rudarstvo, proizvodnja namještaja i proizvoda od plastike, elektro i drugih djelatnosti. Treba napomenuti da od 44 anketirana privredna subjekta njih 7 obavlja dvije ili više djelatnosti.

Grafikon 1. Struktura preduzeća po djelatnostima

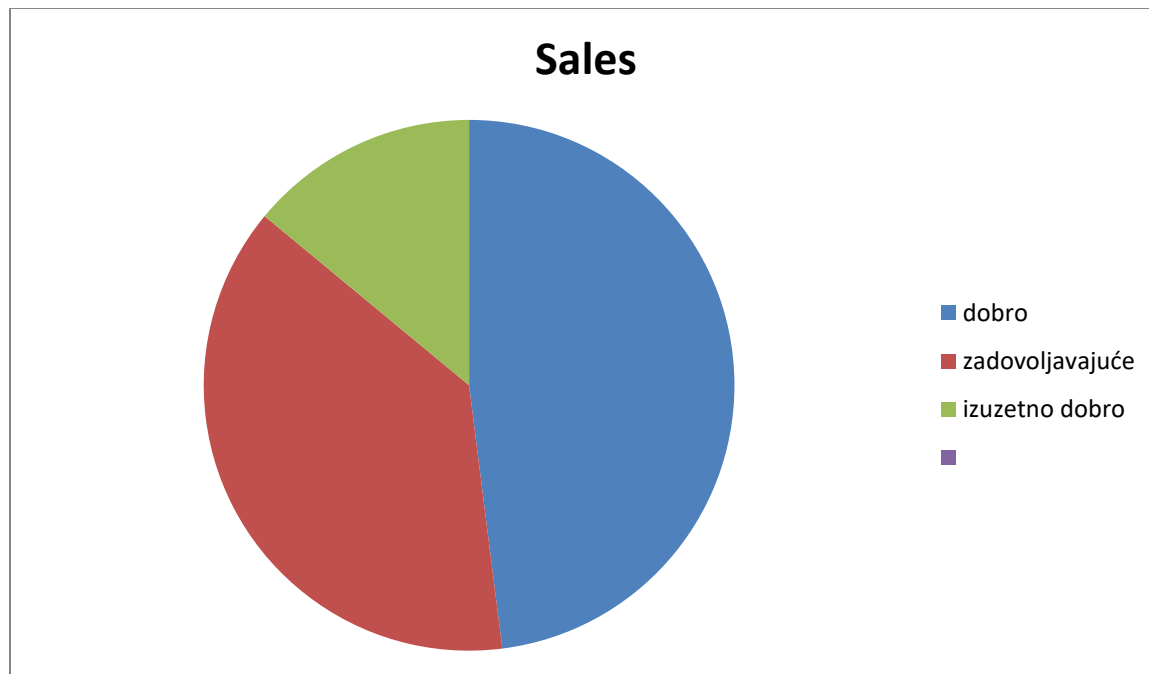

2. Stavovi privrednih subjekata o uslovima poslovanja privrednih subjekata

2.1. "Vaše mišljenje o Kotor Varošu kao mjestu za poslovanje"

Po pitanju mišljenja predstavnika privrednih subjekata o Kotor Varošu kao mjestu za poslovanje većina ispitanika smatra da je Kotor Varoš dobro mjesto za poslovanje. Ovakav odgovor je dalo 21 ili 47,7% ispitanika. 17 ispitanika smatra da je Kotor Varoš zadovoljavajuće mjesto za poslovanje dok je 6 ispitanika ili 13,6% anketiranih reklo da je Kotor Varoš izuzetno dobro mjesto poslovanje, dok nije bilo ispitanika koji su okarakterisali da je Kotor Varoš loše mjesto za poslovanje.

Grafikon 2. Kotor Varoš kao mjesto za poslovanje

2.2. Broj zaposlenih radnika

Na pitanje koliko ste imali zaposlenih radnika na kraju 2022. godine 44 anketiranih privrednika odgovorilo je da ukupno zapošljavaju 2.778 radnika.

Iz ranijih analiza istraživanja privrednog sektora broj zaposlenih kod anketiranih privrednih subjekata iznosio je:

-Na dan 31.12.2019.godine ukupan broj zaposlenih je bio 2.704

-Na dan 31.12.2020. godine ukupan broj zaposlenih je bio 2.679

-Na dan 31.12.2021. godine ukupan broj zaposlenih je bio 2.885

Na pitanje koliko planirate zaposliti radnika u 2023. godini zbirni odgovor je iznosio 322 radnika, tako da do kraja 2023. godine možemo očekivati povećanje broja zaposlenih radnika kod anketiranih privrednika. Na pitanje da li ste imali problema sa nedostatkom radne snage prilikom popunjavanja slobodnih radnih mjesta 25 privrednika (57%) je odgovorilo da je imao problema, 19 privrednika (43%) je reklo da nisu imali problema prilikom popunja slobodnih radnih mjesta. Privrednici su naveli da su prilikom zapošljavanja imali poteškoća da pronađu sledeća zanimanja: zidar, tesar, armirač, fasader, moler, trgovac, skladištar, sjekač, vozač kamiona, elektrotehničar, cnc operater, cnc programer, zavarivač, drvoprerađivač, pekar, konobar, kuvar, krojač, šivač, pomoćni NK radnici, rukovaoc građevinskih mašina, spremačica, saobraćajni tehničar, mašinski tehničar, rudarski radnik, magaciner, šteper, električar, drvoprerađivač, automehaničar, turistički vodič.

2.3. "Šta smatrate pozitivnim okolnostima za poslovanje u Kotor Varošu"

Kada govorimo o pozitivnim okolnostima za poslovanje privrednih subjekata veliki broj ispitanika smatra da je velika zaposlenost na području opštine najbitnija pozitivna okolnost za poslovanje na području opštine. Pored zaposlenosti ispitanici su naveli i sledeće pozitivne okolnosti:

- povoljan poslovni ambijent,
- dobra poslovna saradnja i komunikacija sa organima lokalne uprave,
- dostupnost informacija,
- mogućnost kooperacije sa firmama u Kotor Varošu,
- brzo rješavanje predmeta u lokalnoj upravi,
- mirno i zdravo okruženje,
- velika ponuda radnih mjesta i velika zaposlenost,
- zaposlenost mladih stručnih kadrova u institucijama Opštine,
- fleksibilnost opštinskih vlasti,
- velik broj ljudi u dijaspori koji povremeno dolazi u Kotor Varoš,
- blizina Banja Luke,
- bogatstvo prirodnim resursima.

2.4."Šta smatrate negativnim okolnostima za poslovanje u Kotor Varošu"

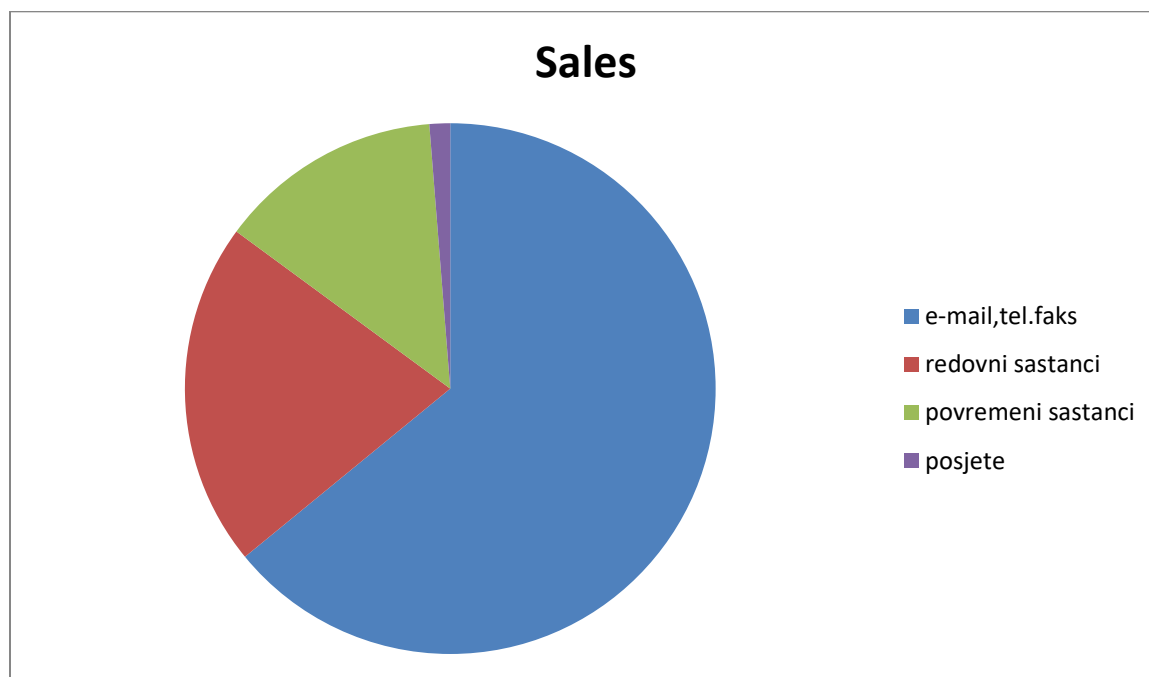
Kao glavni problem koji negativno utiče na poslovanje privrednih subjekata na području opštine većina ispitanika je navela niske plate zaposlenih radnika i nizak životni standard na području Opštine. Odmah iza toga slijede faktori koji se odnose na lošu putnu infrastrukturu i loše snabdijevanje vodom i električnom energijom na selima . Pored navedenog ispitanici su naveli i sledeće negativne okolnosti poslovanja:

- nedostatak ponude lokacija i objekata za poslovanje,
- nedostatak podsticaja za privredne djelatnosti,
- neloyalna konkurencija, rad na crno i nerad inspeksijskih organa, posebno u građevinskom sektoru,
- odlazak mlade radne snage u inostranstvo,
- loša infrastruktura i loše održavanje puteva, pogotovo u zimskom periodu,
- ilegalan rad u eksploataciji kamena i šljunka,
- nedostatak školovanog kadra za obučarstvo, tekstilni sektor i mašinsku industriju,
- pokrivenost mobilnim telefonskim signalom i nedostatak optičkih kablova,
- nedostatak drvnih sortimenata za drvoprerađivačku industriju,
- malo javnih parkinga,
- veliki finansijski nameti za privredu,
- neriješeni imovinsko-pravni odnosi i neriješene uzurpacije zemljišta bivših zemljoradničkih zadruga.

2.5. “Kako komunicirate sa opštinskom upravom”

Na postavljeno pitanje “Kako komunicirate sa opštinskom upravom” 33 ispitanika (61%) je odgovorilo da potrebne informacije dobija elektronskom poštom ili telefonom, 18 ispitanika (33%) je odgovorilo redovnim sastancima u Opštinskoj upravi, kao i povremenim sastancima sa rukovodstvom Opštine, a 3 ispitanika (6%) su odgovorili da informacije dobijaju posjetom njihovom preduzeću od strane zaposlenika opštinske uprave. Treba napomenuti da je za ovo pitanje bilo moguće dati više odgovora.

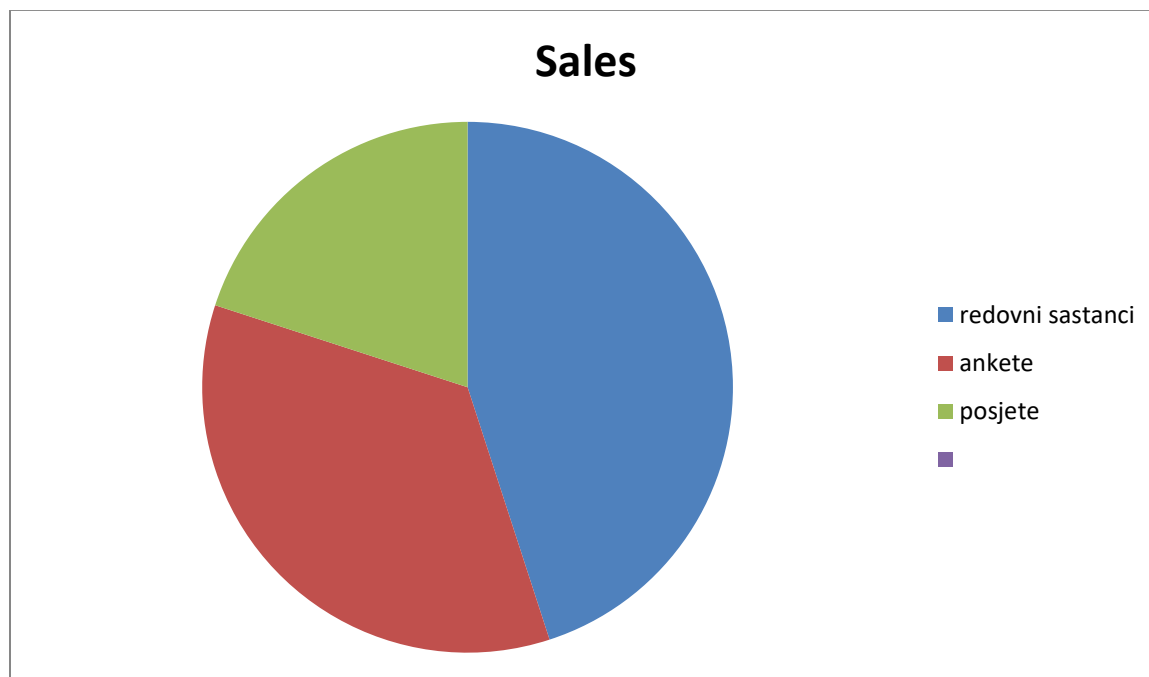
Grafikon 3. Kanali komunikacije sa opštinskom upravom

2.6. “Koji oblici komunikacije bi bili poželjni”

Od 44 anketiranih privrednih subjekata, njih 15 ili 34% je izjavilo da bi bilo poželjno da se naprave ankete prije odlučivanja o važnim pitanjima za privredu, 20 ispitanika ili 45% je izjavilo da bi trebalo održavati redovne sastanke sa privrednicima u opštinskoj upravi, a 9 ispitanika ili 21% je odgovorilo da bi češće trebalo organizovati posjete njihovom preduzeću.

Grafikon 4. Poželjni načini komunikacije sa opštinskom upravom

2.7."Kakav uticaj na Vaše poslovanje imaju sledeći faktori i procedure"

U tabeli ispod navedeni su odgovori ispitanika na postavljena pitanja o uticaju na njihovo poslovanje određenih ograničavajućih faktora. Odgovori su navedeni u broječanom iznosu i procentualno od anketiranih 44 ispitanika. Zanimljivo je istaći da je 82% anketiranih odgovorilo da takse naknade i ostali neporeski nameti imaju ograničavajući uticaj na njihovo poslovanje, preko 86% anketiranih da su porezi i doprinosi na plate ograničavajući faktor u poslovanju, dok je ispod 50% anketiranih je odgovorilo da na njihovo poslovanje nemaju uticaja dobijanje dozvola za obavljanje djelatnosti, dobijanje građevinskih dozvola i procedure vezane za uvoz i izvoz.

Faktori i Procedure	Uticaj	Broj	Učešće u %
PDV	Ograničavajući	27	61%
	Bez uticaja	14	32%
	Pozitivni uticaj	3	7%
Porezi i doprinosi na plate	Ograničavajući	38	86%
	Bez uticaja	4	9%
	Pozitivni uticaj	2	5%

Takse, naknade i ostali obavezni neporeski nameti	Ograničavajući	36	82%
	Bez uticaja	5	11%
	Pozitivni uticaj	3	7%
Inspekcijski nadzor	Ograničavajući	22	50%
	Bez uticaja	18	41%
	Pozitivni uticaj	4	9%
Dobijanje dozvola za obavljanje djelatnosti	Ograničavajući	9	21%
	Bez uticaja	19	43%
	Pozitivni uticaj	16	36%
Dobijanje građevinskih dozvola i ostalih povezanih dozvola	Ograničavajući	10	23%
	Bez uticaja	20	45%
	Pozitivni uticaj	14	32%
Vrijeme i troškovi vezani za sudske procedure	Ograničavajući	20	45%
	Bez uticaja	18	41%
	Pozitivni uticaj	6	14%
Procedure vezane za uvoz i izvoz	Ograničavajući	18	41%
	Bez uticaja	18	41%
	Pozitivni uticaj	8	18%
Politička stabilnost	Ograničavajući	16	36%
	Bez uticaja	20	45%
	Pozitivni uticaj	8	19%
Administrativne procedure na lokalnom nivou	Ograničavajući	15	34%
	Bez uticaja	15	34%
	Pozitivni uticaj	14	32%
Administrativne procedure višim novoima	Ograničavajući	17	39%
	Bez uticaja	19	43%
	Pozitivni uticaj	6	18%
Nelikvidnost	Ograničavajući	24	55%
	Bez uticaja	18	41%
	Pozitivni uticaj	2	4%
Kredit i kamate			

Ograničavajući	27	62%
Bez uticaja	15	34%
Pozitivni uticaj	2	4%

2.8. "Da li ste koristili neke vrste podsticaja u privredi"

Podsticaje u privredi je koristilo samo 5 privrednika ili 11% od ukupno 44 anketirana ispitanika, a u pitanju su manji pojedinačni iznosi odobreni uglavnom od strane ministarstava i opštine i to: subvencije za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, nabavka opreme, proširenje turističkih kapaciteta i održavanje spomenika prirode. Generalno mišljenje privrednika je da bi se trebao povećati obim podsticaja u svim privrednim djelatnostima.

2.9. "Koje bi aktivnosti trebala učiniti opština Kotor Varoš na unapređenju privrednog ambijenta"

Na postavljeno pitanje odgovore je dalo 23 ispitanika (52%) a preporuke su se odnosile na bolju saradnju sa privredom, kontrolu rada na crno, povećati subvencije i podsticaje pogotovo za male privrednike i početnike, uticati na poboljšanje snabdijevanja električnom energijom u ruralnim sredinama, uticati na upisnu politiku u srednjim školama tako da se školuju deficitarni kadrovi, unaprijediti infrastrukturu, posebno na putevima, uvesti neradnu nedelju, poboljšati signal mobilne telefonije, proširiti mrežu optičkih kablova, uvesti opštinsku inspekciju rada, obezbijediti ljepši izgled grada i sela, osnivanje opštinskog udruženj privrednika, smanjiti takse i druge namete, bolje prezentovati raspoložive resurse, dostavljanje odgovora u zakonskom roku, veći nadzor na realizaciji odluka, riješiti uzurpacije i imovniško-pravne odnose imovine zemljoraničkih zadruga, obezbijediti veću ponudu lokacija za izgradnju privrednih kapaciteta, ukinuti poreze i druge namete u ruralnim sredinama, ukinuti ilegalnu eksploataciju kamena i šljunka.

2.10. "Kako ocjenjujete kvalitet sledećih javnih usluga"

U tabeli ispod su navedeni odgovori privrednika na postavljeno pitanje o kvalitetu javnih usluga:

Pitanje	Odgovor	Broj	%
Ponuda lokacija i zgrada za poslovanje	loše	9	20%
	zadovoljavajuće	30	68%
	odlično	6	12%
Podrška malim i srednjim preduzećima	loše	19	43%
	zadovoljavajuće	23	52%
	odlično	2	5%
Javni transport	loše	3	7%
	zadovoljavajuće	37	84%
	odlično	4	9%

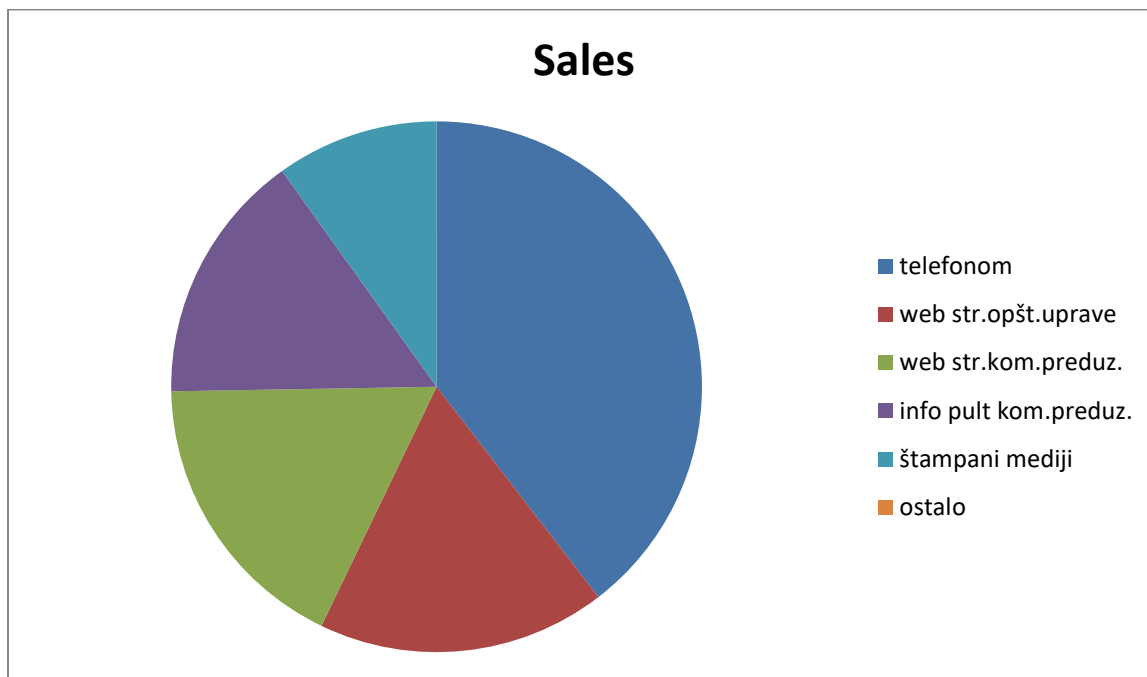
Održavanje puteva	loše	16	36%
	zadovoljavajuće	27	61%
	odlično	1	3%
Razvoj infrastrukture	loše	7	16%
	zadovoljavajuće	33	75%
	odlično	4	9%
Javna bezbjednost	loše	4	8%
	zadovoljavajuće	27	52%
	odlično	15	29%
Izdavanje građevinskih dozvola	loše	2	5%
	zadovoljavajuće	26	59%
	odlično	16	36%
Izdavanje dozvola za privredne djelatnosti	loše	-	-%
	zadovoljavajuće	25	57%
	odlično	19	43%
Oдноšenje otpada	loše	2	5%
	zadovoljavajuće	28	64%
	odlično	14	31%

3.Kvalitet komunalnih usluga

3.1. "O uslugama i cijenama komunalnih usluga najčešće se informišem"

16 privrednika (36%) je izjavilo da se o uslugama i cijenama komunalnih usluga informiše putem telefona, 6 ili 14% ih je izjavilo da se informišu putem info pulta komunalnog preduzeća, dok je manji procenat ispitanika izjavio da se informišu putem Web stranice opštinske uprave, Web stranice komunalnog preduzeća ili iz štampanih medija. Na ovo pitanje omogućeno je više odgovora.

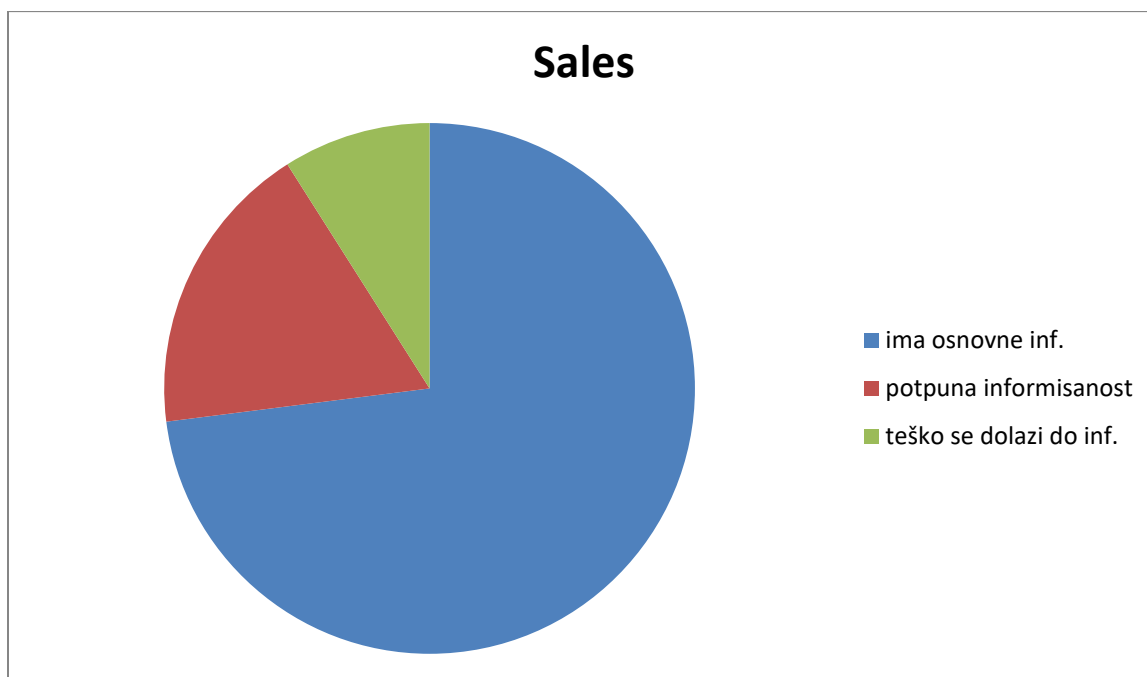
Grafikon 5. Način informisanja o uslugama i cijenama komunalnog preduzeća

3.2. “Kako ocjenjujete dostupnost informacija o komunalnim uslugama”

Rezultati ispitivanja privrednih subjekata po pitanju dostupnosti informacija o komunalnim uslugama su pokazali da 73% ispitanika ima osnovne informacije, 18% ispitanika je odgovorilo da su potpuno informisani, dok 9% ispitanika teško dolaze do informacija.

Grafikon 6. Dostupnost informacija o komunalnim uslugama

3.3. “Kako ocjenjujete zadovoljstvo komunalnim uslugama”

U navedenoj tabeli su pitanja i odgovori vezani za zadovoljstvo komunalnim uslugama. Iz navedene analize možemo zaključiti da je većina privrednika zadovoljna kvalitetom komunalnih usluga na području opštine Kotor Varoš.

Pitanje	Odgovor	Broj	Procenat
Koliko ste zadovoljni odvozom otpada na području opštine Kotor Varoš?	1-Jako sam nezadovoljan	1	2%
	2-Nezadovoljan sam	1	2%
	3-Ni zadovoljan ni nezadovoljan	12	27%
	4-Zadovoljan sam	19	43%
	5-potpuno sam zadovoljan	11	26%
Koliko ste zadovoljni održavanjem javnih i zelenih površina opštine Kotor Varoš?	1-Jako sam nezadovoljan	3	6%
	2-Nezadovoljan sam	8	18%
	3-Ni zadovoljan ni nezadovoljan	15	34%
	4-Zadovoljan sam	11	26%
	5-potpuno sam zadovoljan	7	16%
Koliko ste zadovoljni brojem parking mjesta na području opštine Kotor Varoš?	1-Jako sam nezadovoljan	6	13%
	2-Nezadovoljan sam	8	18%
	3-Ni zadovoljan ni nezadovoljan	13	30%
	4-Zadovoljan sam	12	27%
	5-potpuno sam zadovoljan	5	12%
Koliko ste zadovoljni održavanjem sistema javne rasvjete?	1-Jako sam nezadovoljan	3	6%
	2-Nezadovoljan sam	3	6%
	3-Ni zadovoljan ni nezadovoljan	16	37%
	4-Zadovoljan sam	15	35%
	5-potpuno sam zadovoljan	7	16%
Koliko ste zadovoljni održavanjem sistema javne kanalizacije?	1-Jako sam nezadovoljan	4	8%
	2-Nezadovoljan sam	7	16%
	3-Ni zadovoljan ni nezadovoljan	11	26%
	4-Zadovoljan sam	13	33%
	5-potpuno sam zadovoljan	9	20%
Koliko ste zadovoljni sistemom vodosnabdijevanja?	1-Jako sam nezadovoljan	1	2%
	2-Nezadovoljan sam	2	4%
	3-Ni zadovoljan ni nezadovoljan	11	26%
	4-Zadovoljan sam	17	38%
	5-potpuno sam zadovoljan	13	30%
Koliko ste zadovoljni brzinom rješavanja vaših zahtjeva i reklamacija vezanih za	1-Jako sam nezadovoljan	1	2%
	2-Nezadovoljan sam	2	4%

komunalne usluge u opštinskoj upravi opštine Kotor Varoš?	3-Ni zadovoljan ni nezadovoljan	14	32%
	4-Zadovoljan sam	16	36%
	5-potpuno sam zadovoljan	11	26%
Koliko ste zadovoljni brzinom rješavanja vaših zahtjeva i reklamacija vezanih za komunalne usluge u KP Bobas Kotor Varoš?	1-Jako sam nezadovoljan	1	2%
	2-Nezadovoljan sam	2	4%
	3-Ni zadovoljan ni nezadovoljan	12	27%
	4-Zadovoljan sam	13	30%
	5-potpuno sam zadovoljan	17	37%

4. Potreba za radnom snagom

4.1 "Podaci o stručnim znanjima i vještinama Vaših zaposlenih?"

55% anketiranih privrednika je odgovorilo da u njihovom preduzeću nije predviđena dodatna obuka prilikom zapošljavanja novih radnika dok je 45% odgovorilo da je predviđena dodatna obuka, a odnosi se na specifičnosti radnog mjesta. 57% anketiranih je odgovorilo da su imali problema prilikom pronalaska radnika, a 43% je odgovorilo da nisu imali problema prilikom pronalaska radnika. Od 44 ispitanih privrednih subjekata njih 28 se izjasnilo da novoprimitljeni radnici moraju prolaziti dodatne obuke, a njih 20 odgovorilo je da raspolažu sa osposobljenim radnicima koji mogu biti treneri za obuku novoprimitljenih radnika.

4.2. Plan zapošljavanja

52% anketiranih privrednika je izjavilo da planira zaposliti dodatne radnike a 48% je izjavilo da ne planira zaposliti nove radnike. 40 anketiranih privrednika ili 91% je odgovorilo da nemaju učenike na praktičnoj nastavi zato što nije bilo zainteresovanih i zato što u srednjoj školi nema profila trgovaca, konobara, drvoprerađivača, kožarskih i tekstilnih radnika za kojima je najveća potražnja na tržištu radne snage. Privrednici iz metalnog sektora takođe imaju problema prilikom pronalaska radnika jer učenici imaju veoma loše organizovanu praktičnu nastavu ili nemaju nikakvog praktičnog iskustva nakon završene srednje škole.

Pitanje	Odg.	Broj	Procenat
Da li trenutno imate učenika na praktičnoj nastavi?	da	4	9%
	ne	40	91%
Da li ste spremni primiti učenike na praktičnu nastavu?	da	26	59%
	ne	18	41%

Da li ste imali priliku učestvovati u kieranju upisne politike u srednjim školama?	da	2	5%
	ne	42	95%
Da li ste spremni da učestvujete u kreiranju upisne politike u srednjim školama?	da	20	45%
	ne	24	55%
Da li ste imali priliku učestvovati u izradi nastavnih programa vezanih za praktičnu nastavu	da	2	5%
	ne	42	95%

5.Zaključak

Na osnovu analize podataka dobijenih anketiranjem 44 privrednih subjekata koji posluju na području opštine Kotor Varoš možemo izdvojiti nekoliko prijedloga za poboljšanje privrednog ambijenta na lokalnom nivou:

-jačanje saradnje između opštinske uprave i lokalnih privrednika kao i bolja međusobna povezanost i koordinacija lokalnih privrednika (češći planski organizovani sastanci između privrednika i predstavnika lokalne uprave),

-bolja prezentovanost privrednog ambijenta opštine i raspoloživost prirodnih i drugih resursa,

-povećati podsticaje iz budžeta za privredu, pogotovo za male privrednike i početnike,

-riješiti uzurpacije i omogućiti zakup ili prodaju nekadašnjeg zadružnog poljoprivrednog zemljišta privrednicima ili stanovništvu, u skladu sa zakonskim propisima

-unapređenje života na selu kroz poboljšanje infrastrukture (izgradnja vodovodnih sistema, nove el.mreže, boljih puteva i komunikacija),

-povećati i pomoći turističku ponudu i infrastrukturu u turizmu,

-smanjenje naknada i taksa, prvenstveno za privrednike koji posluju u ruralnim sredinama i za početnike,

-smanjenje rada na crno u svim djelatnostima kvalitetnijim radom opštinskih i republičkih inspekcija,

-veća uključenost opštine u kreiranju upisne politike u srednjim školama i kroz stipendiranje deficitarnih zanimanja u srednjim školama.

Što se tiče uslova poslovanja anketirani privrednici su ocijenili Kotor Varoš kao dobro mjesto za poslovanje. Anketirani privrednici su izrazili nezadovoljstvo kada je u pitanju kvalitet komunalnih usluga koje se odnose na snabdijevanje vodom i električnom energijom u seoskim područjima. Analiza je pokazala kako tržište radne snage ima problem sa nedostatkom

kvalifikovanih radnika i prisutna je zabrinutost zbog migracija radno sposobnog stanovništva i neusklađene upisne politike u srednjim školama sa potrebama tržišta. Prema procjenama ispitanih privrednika najtraženija su srednjoškolska zanimanja u oblasti obučarstva, građevinarstva, šumarstva, drvnoj i mašinskoj industriji i prema tome treba kreirati upisnu politiku u srednjim školama. Po prvi put naglasak je stavljen na podsticaj ruralnog razvoja i turističke ponude i infrastrukture u opštini Kotor Varoš.

NAČELNIK ODJELJENJA ZA PRIVREDU

Srdan Ćorić

Broj: 06/1-053-5/23

Datum: 07.08.2023. godine